

**НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE**

ОДБОР ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ
ODBOR ZA BORAČKO-INVALIDSKU ZAŠTITU

Број: 02/4.01 - 15 - 011 - 1068 /21

Датум: 7. јул 2021. године

На основу члана 55. Пословника Народне скупштине Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 66/20) Одбор за безбједност и Одбор за борачко-инвалидску заштиту подносе Народној скупштини сљедећи

ИЗВЈЕШТАЈ

**о одржаној тематској сједнице под називом
„Стање у области борачко-инвалидске заштите у Републици Српској“**

Одбор за борачко-инвалидску заштиту Народне скупштине Републике Српске одржао је, 14. маја 2021. године, тематску сједницу под називом „Стање у области борачко-инвалидске заштите у Републици Српској“.

Сједници су поред чланова одбора присуствовали: Матеј Савић, савјетник председника Народне скупштине Републике Српске (у даљем тексту: Народна скупштина), Душко Милуновић, министар рада и борачко-инвалидске заштите у Влади Републике Српске, Радомир Граонић и Радојка Кела, представници Министарства рада и борачко-инвалидске заштите, Милорад Којић, директор Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих цивила, Вељко Лазић, председник Републичке организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Републике Српске, Жељко Волаш, председник Организације ампутираца „УДАС“ Републике Српске, Александар Недић, генерални секретар Удружења „Ветерани Републике Српске“, Анђелко Носовић, Савез логораша Републике Српске, Предраг Аћимовић, Удружење гардиста 1. гардијска моторизована бригада Главног штаба Војске Републике Српске, Раденко Пузић, 1. батаљон војне полиције 1. Крајишког корпуса, Зоран Бенак, Удружење 65. заштитни моторизовани пук Главног штаба Војске Републике Српске, Ристо Јефтић, Ветерани Одбрамбено -отаџбинског рата Републике Српске, Драган Шајић, Републичка организација бораца и цивила са посттрауматским стресним поремећајем „Јединство“.

**НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE**

ОДБОР ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ
ODBOR ZA BORAČKO-INVALIDSKU ZAŠTITU

На почетку тематске сједнице Матеј Савић је, у име предсједника Народне скупштине, поздравио све присутне и истакао да Кабинет предсједника Народне скупштине у потпуности подржава активности Одбора за борачко-инвалидску заштиту, као и министарства које је надлежно за борачко-инвалидску заштиту, те да активно учествује у рјешавању свих питања и процеса о питању статуса борачке популације. Борачка популација заузима посебно мјесто у нашем друштву и треба да има сва права која јој припадају на основу жртве коју је за вријеме ратних сукоба поднијела. Такође, нагласио је важност одржавање тематске сједнице Одбора и активног рјешавња ових питања унутар државних институција која су надлежна за борачко-инвалидску заштиту.

У уводној ријечи предсједник одбора Маринко Драгишић упознао је присутне са закључцима Одбора, од 30. новембра 2021. године, којим је одлучено да се одржи тематска сједница Одбора, те предложено формирање радне групе у којој би били укључени представници удружења проистеклих из Одбрамбено-отаџбинског рата, са задатком да припреми одговарајуће приједлоге и упути их према институцијама Републике Српске. Министарство рада и борачко-инвалидске заштите, на приједлог предсједника Владе, формирало је Радну групу за анализу и побољшање положаја борачких категорија у Републици Српској која је предложила 20 мјера за побољшање стања у области борачко-инвалидске заштите, а које треба да буду основа расправе на тематској сједници.

Уводна излагања поднијели су: Душко Милуновић, министар рада и борачко-инвалидске заштите, Милорад Којић, директор Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица и Миломир Савчић, предсједник Борачке организације Републике Српске.

Душко Милуновић, министар рада и борачко-инвалидске заштите нагласио је да је област борачко-инвалидске заштите, као област од општег друштвеног интереса, уставна категорија и да је нормативно уређивана више пута са циљем да се унаприједи и побољша положај борачке популације, како због увођења нових права тако и због проширења обима постојећих права, што је изискивало и обезбјеђивање додатних новчаних средстава.

У изради прописа из области борачко-инвалидске заштите и приједлога рјешења значајно улогу имале су организације и удружења проистекла из Одбрамбено-отаџбинског рата, а посебно у изради важећег закона којим су на цјеловит и свеобухватан начин регулисана права свих категорија корисника права из области борачко-инвалидске заштите. Важећи закон даје могућност да се, у складу са економским могућностима Републике, може обезбједити повећање постојећих новчаних примања кроз повећање основица за обрачун.

Влада је обезбиједила сталан раст инвалиднина кроз повећање основице, тако да је у периоду од 2013. до 2020. године основица повећана за 17,3%, а тенденција раста

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE

ОДБОР ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ
ODBOR ZA BORAČKO-INVALIDSKU ZAŠTITU

основице за војне инвалидине наставља се у 2021. години повећањем основице за обрачун примања од 3%, што је уједно и највећи проценат повећања од 2014. године. Новчана примања предвиђена прописима из области борачко-инвалидске заштите Републике Српске нису условљена било којом врстом примања, те се исплата тих примања врши редовно и у потпуности.

Министар је упознао присутне да је по налогу председника Владе Републике Српске именована радна група коју чине представници Министарства рада и борачко-инвалидске заштите и представници шест удружења од јавног интереса који представљају борачке категорије са задатком да изврши анализу стања у области борачко-инвалидске заштите и након детаљно извршене анализе предложи одговарајуће мјере за побољшање стања. Након свеобухватне анализе стања у којој је хронолошки изложен развој области борачко-инвалидске заштите са освртом на буџетска издвајања, категорије корисника, права корисника, пројекте стамбеног збрињавања и запошљавања са закључним разматрањима, Радна група је предложила 20 усаглашених мјера које представљају избалансирани однос између стварних потреба борачких категорија и реалних економских могућности Републике за њихову реализацију, и то:

1. Да се изради „социјална карта“ свих борачких категорија, а приоритетно социјална карта незапослене дјеце погинулих бораца и социјално угрожених незапослених бораца.
2. Да се у 2021. години кроз реализацију Акционих планова запошљавања и samozapošljavanja, приоритет да запошљавању бораца и дјеце погинулих бораца и запосле сва лица из наведених категорија која су се пријавила на Јавни позив а која испуњавају услове предвиђене Јавним позивом.
3. Да се на бази података из социјалне карте обезбиједи новчана помоћ социјално угроженим незапосленим борцима од прве до пете категорије, млађим од 60 година.
4. Да се креирају и реализују одрживи програми запошљавања и samozapošljavanja који ће давати ефектније резултате у односу на утрошена средства, с тим да би у креирању и праћењу реализације програма, учествовали представници борачких удружења од јавног интереса.
5. Да се на основу социјалне карте израде и посебни програми економске подршке некомерцијалних пољопривредних газдинстава незапослених бораца на селу, чијом би реализацијом корисници били трајно брисани са евиденције Завода за запошљавање.
6. Да се организује медијска кампања у вези запошљавања борачких категорија гдје ће, уз институције система, учешће узети борачка удружења, као и Унија удружења послодаваца.
7. Да се креирају програми повећане друштвене укључености борачке популације који ће се реализовати кроз посебне програме рехабилитације и рекреације.

**НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE**

ОДБОР ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ
ODBOR ZA BORAČKO-INVALIDSKU ZAŠTITU

8. Да се свим бораčким удружењима од јавног интереса достави „регистар бораца“, на основу којег ће подносити иницијативе за преиспитивање статуса и категорије бораца за она лица за која имају сазнања да статус и права нису остварили у складу са Законом.
9. Да се свим бораčким удружењима од јавног интереса достави база података Министарства за ратне војне инвалиде и погинуле бораце, на основу које ће подносити иницијативе за ревизију сумњивих увјерења о околностима страдања за лица за која имају сазнања да нису страдала под околностима вршења војне службе.
10. Да се у креирању буџета за бораčко-инвалидску заштиту, за сваку буџетску годину планира износ средстава који ће обезбиједити раст основице за обрачун новчаних примања предвиђених Законом.
11. Да се континуирано повећава грант за куповину ортопедских помагала ратним војним инвалидима ампутирцима и паралеџичарима, како би се корисницима омогућила набавка што квалитетнијих ортопедских помагала, а с обзиром да је исплата средстава за куповину ортопедских помагала дала позитивне ефекте и показала се као најбоље рјешење у региону.
12. Да се убрза стамбено збрињавање породица погинулих бораца и ратних војних инвалида који испуне услове по Уредби о стамбеном збрињавању, кроз обезбјеђивање финансијских средстава у буџету Републике Српске или кредитним средствима.
13. Да се кроз закон из области социјалне заштите, бораčким категоријама омогући кориштење права из социјалне заштите, у приоритету и под повољнијим условима.
14. Да се, сходно Закључку Народне скупштине Републике Српске, јединицама локалне самоуправе предложи да у складу са својим могућностима усвоје Одлуку о допунским правима бораčких категорија, са приоритетом за социјално угрожене категорије.
15. Да се подржи иницијатива Удружења грађана „Ветерани Републике Српске“ за Уставни амандман на Устав Републике Српске ради увођења бораца као уставне категорије.
16. Да се активности свих институција и организација проистеклих из Одбрамбено-отаџбинског рата константно усмјеравају ка одбрани истине о Одбрамбено-отаџбинском рату и карактеру рата.
17. Да се у оквиру Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица формира стручна комисија која ће се бавити одбраном истине о Одбрамбено-отаџбинском рату Републике Српске, са посебном пажњом на анализи садржаја у издавачкој дјелатности. У оквиру Републичког центра пружити правну подршку борацима логорашима-свједоцима у судским поступцима, као и подршку у снимању документарних филмова са аутентичним свједочењима логораша о преживљеним страхотама из заробљеништва.

**НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE**

ОДБОР ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ
ODBOR ZA BORAČKO-INVALIDSKU ZAŠTITU

18. Да се пружи подршка борцима оптуженим за ратне злочине кроз реализацију тачке 10. Закључака Народне скупштине од 17. априла 2015. године („Службени гласник Републике Српске“ број: 32/15).
19. Да се Радна група у даљем раду фокусира на рјешавање статусних питања војника на служењу војног рока у току Одбрамбено-отаџбинског рата.
20. Да Радна група у даљем раду анализира и друга актуелна питања из области борачко-инвалидске заштите и прати реализацију предложених мјера Радне групе за побољшање стања у области борачко-инвалидске заштите.

Министар је истакао да укупно буџетско издвајање за борачке категорије, по прописима из области борачко-инвалидске заштите, у области рада и запошљавања и у области пензијског и инвалидског осигурања, износи 408.099.370 КМ или 11% републичког буџета, што је до сада највећи проценат издвајања за ове категорије од када је установљен систем борачко-инвалидске заштите. Повећање буџетског оквира за борачке категорије створило је могућност да први борачки додатак на годишњем нивоу буде исплаћен 2007. године, док је на мјесечном нивоу исплаћен 1. 1. 2012. године. Од успостављања права на борачки додатак, закључно са 2021. годином, за исплату борачког додатка Република Српска обезбиједила је 620.428.415 КМ. У 2021. години ће 84.000 бораца, старијих од 60 година, примити мјесечни борачки додатак, а што је за 4.000 више него у претходној години.

Од 2018. године одлуком Владе Републике Српске установљено је мјесечно новчано примање бораца са навршених 65 година живота којима уплаћени стаж осигурања, заједно са посебним стажом у двоструком трајању по основу учешћа у рату, износи 15 или више година. Такође, Влада Републике Српске донијела је одлуку о материјалном обезбјеђивању бораца са тешком инвалидношћу којом се обезбјеђује исплата новчаних примања, као материјално обезбјеђење борцима који су у периоду рата задобили тешка тјелесна оштећења, 100% инвалидитета мимо вршења војне дужности, и не остварују никаква примања због чега се налазе у тешком материјалном стању. Влада је посебно бринула и о стамбеном збрињавању, и од 2008. године збринула укупно 8.281 корисника. Расписан је нови јавни позив, поднесена су до сада 4.362 захтјева, и процјена је да ће бити потребно обезбиједити још 30.000.000 КМ да се ове категорије у потпуности збрину.

Године 2018. коначно је ријешено питање набавке и квалитета ортопедских помагала на начин да се обезбиједи средства непосредно корисницима која могу на тржишту по свом избору и својој вољи да бирају ортопедска помагала и по мишљењу инвалидских организација ово је најбоље рјешење у овом дијелу Европе.

Министарство је као носилац активности већ почело реализацију неких од мјера које је предложила Радна група. Предузете су активности да се изради „социјална карта“ свих борачких категорија, приоритетно „социјалне карте“ незапослене дјеце погинулих бораца и социјално угрожених незапослених бораца. Почела је реализација Акционог плана за запошљавање и samozapošljavanje дјеце погинулих бораца и демобилисаних бораца. У вези

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE

ОДБОР ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ
ODBOR ZA BORAČKO-INVALIDSKU ZAŠTITU

са тим министар је истакао да је у периоду од 2012. до 2020. године запослено 4.989 лица и издвојено 24.483.150 КМ. Такође, министарство је у циљу посредовања између послодаваца и незапослене дјеце погинулих бораца и унија удружења послодаваца Републике Српске доставило списак незапослене дјеце погинулих бораца што ће омогућити да им у складу са потребама послодаваца и њиховом занимању обезбиједи посао. Предузете су и конкретне активности да се обезбиједи новчана помоћ социјално угроженим незапосленим борцима од 1. до 5. Категорије, млађим од 60 година, те да се на основу пријава на јавном позиву изради „социјална карта“ и утврди тачан број бораца из наведених категорија које се налазе у најтежој материјалној ситуацији, а како би се дугорочно могле предузети мјере за побољшање њиховог материјалног положаја. Министар је подсетио да се у Меморандуму из 2018. године наводи да се Влада Републике Српске и Борачка организација Републике Српске обавезују да заједно раде на утврђивању тачног броја незапослених демобилисаних бораца који су у стању социјалне потребе, те посебном одлуком Владе утврде могуће облике помоћи, субвенције, једнократне новчане помоћи и слично.

Према расположивим подацима укупан број поднесених захтјева за једнократну помоћ борцима који имају пребивалиште на територији Републике Српске је 14.280, евидентирана су 223 борца који живе на територији Федерације и 262 борца из Дистрикта Брчко, а исплате се врше у континуитету.

На крају излагања министар је рекао да је у условима пандемије изазване вирусом корона приоритет Владе Републике Српске био очување здравља становништва и очување радних мјеста, јер једино очувана економија и економија која се развија могу обезбиједити одржив систем борачко-инвалидске заштите и побољшање материјалног положаја свих грађана Републике Српске и, наравно, борачке популације. Анализа стања у области борачко-инвалидске заштите, са предложеним закључцима и приједлогом мјера је свеобухватан и до сада најсадржајнија анализа која приказује стање у области борачко-инвалидске заштите, а предложене мјере као производ те анализе омогућују заштиту најугроженијег дијела борачке популације.

Милорад Којић, директор Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица информисао је присутне о активностима Центра у претходном периоду. Републички центар за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица упутио је информацију Високом судском и тужилачком савјету БиХ о ратним судијама и тужиоцима суда и тужилаштва који су вршили своју функцију за вријеме рата и који су учествовали у одређеним ратним злочинима и тај предмет је тренутно у фази истраге у Тужилаштву БиХ.

У току рада појавио се проблем око обнављања поступака правоснажно осуђеним лицима, због чега је Центар упутио свим српским представницима у Парламентарној

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE

ОДБОР ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ
ODBOR ZA BORAČKO-INVALIDSKU ZAŠTITU

скупштини БиХ приједлог за измјене Закона о кривичном поступку. Такође, настављена је сарадња са осумњиченим и оптуженим лицима и њиховим браниоцима у смислу пружања стручне помоћи, отворена је регионална канцеларија у Власеници за пружање правне помоћи Србима осумњиченим и оптуженим за ратне злочине, и у плану је отварање још регионалних канцеларија, у врло блиском периоду и у Бањалуци.

Центар анализира, редовно евидентира и ажурира евиденције лица српске националности против којих се води поступак, а то су укупно 183 лица, за 143 лица у току је провстепени поступак пред Судом БиХ, за 7 лица је у току жалбени поступак, док се пред ентитетским правосуђем води поступак за укупно 33 лица. Центар пружа стручну и консултативну помоћ жртвама, породицама и удружењима жртава у смислу процесуирања ратних злочина пред правосудним институцијама. У складу са својим надлежностима, а у циљу проналажења и процесуирања починиоца кривичних дјела ратног злочина над Србима те спровођење судских процеса, Центар свакодневно сарађује и врши размјену информација и доказног материјала са Министарством унутрашњих послова, Сипом и појединим поступајућим тужиоцима Тужилаштва БиХ и ентитетских тужилаштва, а као резултат ове сарадње, у протеклом периоду, покренуто је више поступака за злочине над Србима. Такође, Центар учествује у спровођењу Закона о заштити жртава ратне тортуре.

Милорад Којић је нагласио да су у циљу очувања културе сјећања и памћења започете активности на истраживању многобројних ратних злочина, а међу њима као најважнији је попис жртава Одбрамбено-отаџбинског рата, о којем је објављена и публикација. У току је и рад на атласу масовних стратишта српског народа, попису рањених припадника Војске Републике Српске, МУП-а Републике Српске и цивила, а истраживање страдања жена и дјеце објављено је у публикацији „Жене жртве рата“. Такође, у току је истраживање материјалне штете почињене у Републици Српској, истраживање и израда више анализа и хронологија о ратним дешавања те мапирање логора. Истраживање НАТО напада на Републику Српску у потпуности је истражено и такође је издата публикација.

Једна од нових активности Центра јесте прикупљање изјавā бивших припадника Војске Републике Српске и МУП-а Републике Српске у Одбрамбено-отаџбинском рату, те личних свједочења сваког од војника и њиховог ратног пута, који би били једино свједочанство о ратном путу наших јединица и наших војника.

Успјешно је завршена активност која се односи на рад Независне међународне комисије за истраживање страдања Срба у Сарајеву чији је Извјештај представљен од стране чланова Комисије и доступан је на интернет страници. Када је у питању издавачка дјелатност објављено је 19 опсежних публикација у вези са културом сјећања, организовано је низ активности попут „дана сјећања“ и „дана српског јединства“.

Миломир Савчић, предсједник Борачке организације, у свом је излагању истакао да се у оквиру одређених удружења и организација проистеклих из Одбрамбено-отаџбинског рата, посебно код оних који немају статус од јавног интереса и који окупљају занемарљив

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE

ОДБОР ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ
ODBOR ZA BORAČKO-INVALIDSKU ZAŠTITU

број припадника борацке популције, често поставља захтјев за доношење новог закона о правима бораца. Доношењем новог закона сви са утврђеним статусом борца би задржали статус који имају. Процјена је да имамо врло мали број учесника рата, припадника Војске Републике Српске и Полиције, који нису регулисали статус и нови закон би се односио само на њих. То је разлог због којег правници образлажу да је нецјелисходно доносити нови закон о правима бораца. Према мишљењу органа Борацке организације, а након спроведене анализе, закључено је да постојећи закон не ограничава права, ограничава их буџет. Ограничење је буџет и прилично велики број лица, нажалост још неутврђен, који незаслужено користе права из области борацко-инвалидске заштите. Борацка организација никад није радила на унапређивању права бораца који су чланови Борацке организације, већ је радила за читаву борацку популацију без разлике.

Такође, Миломир Савчић је констатовао да ниједно право бораца од 2014. године није умањено. Уведена су нека нова права којих нема у закону, али се примјењују. Примјењује се Одлука Владе Републике Српске о редовном мјесечном примању демобилисаних бораца који су навршили 65 година живота, а немају 15 година пензијског стажа него им се урачунава и ратни стаж па са тим стажом, уколико испуњавају тај минималан услов, примају редовну мјесечну накнаду у висини пензије. Поменута лица нису уведена у систем пензијско-инвалидског осигурања и није јасно да ли ће то бити садржај измјена Закона о пензијско-инвалидском осигурању, а који је најављен за ову годину. Уредба о борачком додатку је промијењена тако да борац када напуни 60 година аутоматски почиње да прима борацки додаток.

Јединствен закључак Борацке организације је да се у најтежем положају налазе незапослени демобилисани борци и да је у априлу 2018. године са Министарством рада и борацко-инвалидске заштите и са Владом Републике Српске дефинисан сљедећи став: „Влада Републике Српске и Борацка организација се обавезују да ће заједно радити на утврђивању тачног броја незапослених демобилисаних бораца који су у стању социјалне потребе, те на основу тога сачинити критеријуме за допуну права“.

У вези са тим, 2. априла 2021. године објављен је јавни позив за додјелу једнократне новчане помоћи чији је циљ да се утврди тачан број ових лица и да би се на основу тога могла планирати средства за исплату помоћи наведене у позиву.

На крају излагања Миломир Савчић је нагласио да је политика ушла на сва врата у организације и удружења и да свако из свог угла тумачи какав је положај бораца, због чега је било потпуно нереалних захтјева у вези са побољшањем положаја бораца, те да се ти захтјеви постављају управо да се не би ријешили проблеми и да се положај борацке популације не би поправио.

У расправи која је услиједила учествовали су: Зоран Бенак, Предраг Аћимовић, Ристо Јефтић, Раденко Пузић, Жељко Волаш, Анђелко Носовић, Вељко Лазић, Александар Недић и

**НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE**

ОДБОР ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ
ODBOR ZA BORAČKO-INVALIDSKU ZAŠTITU

Драган Шајић, Љубиша Крунић, Славко Глигорић, Милан Тубин, Драгослав Кабић и Јован Зељковић.

Зоран Бенак, предсједник Удружења 65. заштитни моторизовани пук Главног штаба Војске Републике Српске, изразио је задовољство оним што институције Републике Српске и Борачка организација чине за побољшање положаја борачке популације. Истовремено је нагласио да заступа војнике који су у току рата били на редовном ослужењу војног рока и којима због година старости није адекватно ријешена категоризација, па самим тим нису могли да остваре никакво новчано право. Такође, указао је на проблем несталих бораца и цивила и још једном позвао све надлежене институције да покушају да дођу до валидних информација које би омогућиле проналазак несталих лица.

Предраг Аћимовић, предсједник Удружења гардиста 1. гардијске моторизоване бригаде Главног штаба Војске Републике Српске затражио је да, у складу са 19. закључком Радне групе, Министарство, или неко друго тијело, започне рјешавати статус војника који су у току Одбрамбено-отаџбинског рата били на одслужењу редовног војног рока. У вези са категоризацијом статуса бораца нагласио је да је потребно спровести ревизију, и да иако не инсистира на јавном објављивању регистра бораца, треба утврдити ко прима борачки додатак и коме су дата права из закона, и то измјеном постојећег или доношењем новог закона. Такође, указао је на положај ратних војних инвалида и на велику одговорност локалних заједница.

Ристо Јефтић, предсједник Ветерана Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске, рекао је да су статистички подаци у области борачко-инвалидске заштите одлични, али да је стање на терену катастрофално. Борци су у рату показали довољно хуманости и патриотизма што је резултирало стварањем Републике Српске, али постојећим Законом о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата једино могу да буду задовољне породице погинулих бораца и ратних војних инвалида. Нагласио је да не треба придавати значај томе да ли удружења из области борачко-инвалидске заштите имају статус удружења од јавног интереса или не, јер њихов статус неће поправити положај демобилисаних бораца, већ само рад тих удружења.

Ветерани Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске покренули су иницијативу за одржавање посебне тематске сједнице Народне скупштине на којој би изнијели своје проблеме народним посланицима, како би схватили тежину положаја у којима се налазе демобилисани борци и како би дошло до измјена постојећег или доношења новог закона какав су заслужили демобилисани борци. Нови закон не значи нужно да би сви који имају статус борца тај статус и задржали и да је могуће пронаћи метод да се коначно одвоји жито од кукоља. На крају излагања Ристо Јефтић је апеловао да се

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE

ОДБОР ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ
ODBOR ZA BORAČKO-INVALIDSKU ZAŠTITU

ствари рјешавају парламентарним путем и да Одбор донесе закључак којим би предложио Колегијуму Народне скупштине да закаже посебну тематску сједницу Народне скупштине.

Раденко Пузић, предсједник Удружења 1. батаљона војне полиције 1. Крајишког корпуса, на почетку свог излагања похвалио је рад Републичког Центра за истраживање рата, ратних злочина и несталих цивила, а затим предложио неколико мјера за побољшање положаја борацке популације. С обзиром на то да је на почетку фонд за борацки додатак за борце 1. и 2. категорије био 12.000.000 КМ, а да је у међувремену природним путем смањен број корисника, поставио је питање зашто није задржан исти ниво средстава, већ сада износи око 9.800.000 КМ? Такође, предложио је допуноу закона у смислу додатних материјалних наканада и истакао да би било добро да бораци 1. и 2. категорије имају загарантовану пензију, сразмјерно времену проведеном на ратишу. Посебну пажњу треба посветити мјесечном борачком додатку за незапослене борце као начину да им се помогне. Што се тиче категоризације треба пронаћи начин да се истинским борцима, онима који су били на ратишу, повећају мјесечне, односно годишње надокнаде.

Жељко Волаш, предсједник Организације ампутираца „УДАС“ Републике Српске, на почетку излагања је похвалио рјешење по којем ампутирци Републике Српске и ратни војни инвалиди добијају ново право на ортопедска помогала и право на медицинску и бањску рехабилитацију у бањским центрима Републике Српске, што ће утицати на побољшање здравственог стања ратних војних инвалида – ампутираца. Нагласио је да питање борацке популације треба бити универзално питање свих нас и предложио мјере којима би се могле индивидуално јачати борацка популација и њихове породице. Један од начина је да се формирају борацке задруге, јер највећи број припадника ове популације живи у руралном подручју. Борци ће на тај начин бити активно укључени у развој своје заједнице. Да би се све ово урадило треба донијети закон о друштвеном предузетништву и измијенити Закон о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању лица са инвалидитетом. Такође, треба укључити борце кроз позивање на друштвене догађаје у локалној заједници, промовисати позитивне приче путем веб-платформи и друштвених мрежа, а „УДАС“ је покренуо причу о „Хероју међу нама“ и у тој платформи ће промовисати све позитивне приче борацке популације, позитивне приче о запошљавању бораца и послодавцима који их запошљавају.

Анђелко Носовић, предсједник Савеза логораша Републике Српске, јистакао је да је борацка популација поднијела највише терета у стварању Републике Српске и да је Република издвојила доста средстава за ову популацију, а да се ствара утисак у јавности да су ово двије опречне стране – држава на једној страни, а борацка популација на другој. Борацка популација сматра да није довољно ни уважена ни награђена за све оно што је урадила и стварала, а држава са друге стране каже да се нешто не може, да нема новаца.

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE

ОДБОР ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ
ODBOR ZA BORAČKO-INVALIDSKU ZAŠTITU

Због тога би било погубно ако се дође у ситуацију у којој се на једној страни налази велика популација која је незадовољна. Ситуација треба да се сагледа разумно и реалном и сви треба да се достојанствено понашају према овој популацији, да се уз издвајање мањих средстава, борачкој популацији омогуће превоз, лијечење, чиме би се показало уважавање. Такође, ове категорије морају бити заступљене и у свим протоколарним ситуацијама када се обиљежавају значајни датуми из наше прошлости.

Вељко Лазић, предсједник Републичке организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Републике Српске, рекао је да је као члан Радне групе учествовао у изради анализе у области борачко-инвалидске заштите и да је први захтјев ове организације био да се врши годишње повећање, односно усклађивање основице за обрачун породичне, односно личне инвалиднине породица погинулих бораца и ратних војних инвалида. Законом је предивиђено да основица буде на нивоу просјечног личног дохотка у Републици Српској, што тренутно није случај, те је договорено да се настоји у буџетима наредних година обезбиједити тај износ како би до 2024. године основица била на нивоу просјечног личног дохотка у Републици Српској. Други захтјев се односио на запошљавање дјеце погинулих бораца. Тренутно је незапослено 1.497 дјеце, о тога 75 дјеце са ВСС која нису заршила приправнички стаж да би могла равноправно да учествују на јавним конкурсима. Такође, предложили су да дијете кад наврши 26 година и заврши факултет настави да прима инвалиднине и пензије које је примало до тада, јер ће се онда сви више ангажовати у овом друштву да му обезбиједи радно мјесто како би могло нормално да живи.

Александар Недић, генерални секретар Удружења „Ветерани Републике Српске“, истакао је да се Радна група свим овим питањима бавила три мјесеца, да је направљена добра анализа са приједлогом од 20 мјера које су стављене као приоритети. Рекао је да су три циља овог удружења: усвајање амандмана на Устав који би гласио да борци ветерани Одбрамбено-отаџбинског рата и чланови њихових породица уживају посебну заштиту у складу са законом, чиме би се ова категорија становништва издвојила и на неки начин била привилегована; други се односи на објављивање регистра бораца; трећи циљ је измјена постојећег или доношење новог закона о правима бораца. Такође, напоменуо је да је наредно питање којим ће се у свом раду бавити Радна група регулисање статуса војника који су били на одслужењу редовног војног рока у току Одбрамбено-отаџбинског рата.

Драган Шајић, предсједник Републичке организације бораца и цивила са посттрауматским стресним поремећајем „Јединство“ предложио је Радној групи измјене Правилника о оцјењивању инвалидности.

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE

ОДБОР ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ
ODBOR ZA BORAČKO-INVALIDSKU ZAŠTITU

Љубиша Крунић, замјеник предсједника Одбора, позвао је све присутне на јединство, јер је то начин да се лакше остваре сва права. Суштина проблема је у томе да су они који су били први у рату, најжалост, сада посљедњи у миру. Нагласио је да сви заједно треба да започну са реализацијом запошљавања дјеце погинулих бораца, те пренио приједлог са терена свих борацких категорија да издвајање за борацки додатак буде 10 КМ или 5 КМ по мјесецу учешћа у рату.

Славко Глигорић, члан Одбора, рекао је да је много пропустио урађено према свим категоријама и да то морају сви прихватити, као и то да су поједини борци злоупотребили одређене организације, а да су они поштени и честити дошли у јако тежак положај и да се не смије дозволити да борци немају гдје живијети, да немају за лијечење, да се не смије дозволити да борац буде на маргини. Борац мора бити на првом мјесту и зато сви морају бити јединствени и тражити рјешења да ове категорије имају сигурно, законом дефинисано примање, те да се не смије дозволити да борац након 27 година и даље није ријешио основна егзистенцијална питања.

Милан Тубин, члан Одбора, изразио је задовољство што се о проблемима борацке популације разговара у доброј атмосфери, те сматра да би у наредном периоду о овоме требало разговарати и на посебној сједници Народне скупштине и да сви треба да се потруде да се наведени проблеми рјешавају, а да ће он као народни посланик подржати сваку иницијативу коју упуте удружења из области борацко-инвалидске заштите.

Драгослав Кабић, члан Одбора, је у свом обраћању истакао да је очигледно да има много проблема у овој области и да они трају од почетка Одбрамбено-отаџбинског рата. Такође, сматра да су министарство и Борацка организација Републике Српске направили одређене помаке и да се свих ових година настоје ријешити проблеми борацке популације. Због тога подржава одржавање тематске сједнице Одбора, али и сваку иницијативу која је усмјерена ка побољшању положаја борацке популације и као посебно истакао подршку иницијативи за рјешавање статуса војника који су били на одслужењу редовног војног рока у току Одбрамбено-отаџбинског рата.

Јован Зељковић, члан Одбора, захвалио се свим учесницима на тематској сједници који су говорили о конкретним приједлозима за рјешавање проблема са којима се суочава борацка популација.

Милорад Којић је у одговору на питање из расправе у вези са несталим лицима рекао да је то једно од најтежих и најболнијих питања. Још увијек није пронађено 25% лица (1.652 лица од 5.553). Проналажење и идентификација несталих лица је у надлежности Института за нестала лица БиХ који је потпуно нефункционалан, и поред покушаја да се изврши

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE

ОДБОР ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ
ODBOR ZA BORAČKO-INVALIDSKU ZAŠTITU

реформа института тако да институције Републике Српске буду укључене у управљачку структуру, до тога није дошло. Чињеница је да послѣје било ког ратног сукоба у свијету није пронађено свако нестало лице и да се, када се број несталих сведе на 10%, посао може сматрати окончаним.

Душко Милуновић је у одговору господину Бенаку, који је истакао да је потребно да се дјеца погинулих бораца и борци запошљавају и у републичким и општинским органима, рекао да такви случајеви постоје. Говорећи о јавном објављивању регистра бораца министар Милуновић је навео да је такво објављивање кажњиво законом, али да је договорено да се свим борацким удружењима од јавног интереса достави регистар бораца на основу којег ће подносити иницијативе за преиспитивање статуса и категорије борца за она лица за која имају сазнања да статус и права нису остварили у складу са законом.

Такође, нагласио је да се не може сложити са квалификацијом да је положај бораца лош нити да се о борцима говори као о социјалној категорији. Борци нису хомогена група, већ су укључени у структуре друштва и овим мјерама треба утврдити који борци су социјално угрожени. Приоритет је и да се за што већи број бораца који су радно способни и хоће да раде обезбиједи посао и да од 3.000.000 КМ, која су предвиђена буџетом, треба да буде издвојено онолико колико испуњавају услове, јер тек на тај начин, када их учинимо самоодрживим, економски самоодрживим, онда ће имати користи од њега и његова породица и друштво и он ће сам бити срећан и задовољан.

У одговору на питање у вези са борацким додатком министар је навео да је буџет за борацки додатак 2007. био 12.000.000 КМ, али да тада није постојао мјесечни додатак, те да се сада за борацке додатке, и један и други, издваја 75.000.000 КМ. Буџет борацко-инвалидске заштите је јединствен, дакле она позиција која је предвиђена за одређено право не остаје трајно, јер ако природним одливом број корисника остане 100 да ли то значи да буџет треба задржати на том нивоу. У наредном периоду 4.000 или 5.000 људи прелази са позиције годишњег на мјесечни додатак.

Министар Милуновић је у одговору на питање Раденка Пузића у вези са заштићеном пензијом рекао да она није укинута, већ да је извршена реформа пензијског и инвалидског осигурања и борацко-инвалидске заштите и да су задржана у пензијској и инвалидској заштити права која су стечена по основу рада и још нека права. Тај додатак је пребачен у борацко-инвалидску заштиту, а са заштићеном пензијом задржани су сви ратни војни инвалиди који су своју инвалидност (радну неспособност) стекли по основу ратне инвалидности.

Што се тиче логораша, страшно је што су неки од њих били затворени до 1997. године, међутим, закон препознаје само инвалидност, односно мора постојати оштећење организма најмање 20% да би се обезбједио инвалидитет за те особе.

У вези са запошљавањем дјеце погинулих бораца министар је напоменуо да је уложено много напора и да један број њих запослен, али је још увијек остало око 1.400 дјеце незапослено. Министарство је поново доставило послодавцима списак од 1.400 дјеце и

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE

ОДБОР ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ
ODBOR ZA BORAČKO-INVALIDSKU ZAŠTITU

после овога ће обавијестити све институције, да, уколико имају занимања тог профила, ова категорија буде приоритет у запошљавању.

На крају излагања министар је још једном истакао да се може разговарати о измјени закона, уколико постоје конкретни приједлози и уколико је тачно назначено шта се тиме жели постићи.

На основу уводних излагања, одржане расправе и достављених приједлога, Одбор за борачко-инвалидску заштиту једногласно предлажу Народној скупштини да усвоји сљедеће **ЗАКЉУЧКЕ**

1. Народна скупштина Републике Српске захтијева од локалних заједница да што прије изврше своје обавезе у вези са јавним позивом Министарства рада и борачко-инвалидске заштите од 2. априла 2021. године, а у циљу утврђивања тачног броја демобилисаних бораца у стању социјалне потребе, како би Влада Републике Српске могла планирати средства за побољшање њиховог материјалног и социјалног положаја.
2. Народна скупштина Републике Српске тражи од Владе Републике Српске да, кроз обезбјеђивање финансијских средстава, из буџета или кредитних средстава, убрза стамбено збрињавање породица погинулих бораца и ратних војних инвалида који испуњавају услове по Уредби о стамбеном збрињавању.
3. Народна скупштина Републике Српске тражи од Владе Републике Српске да усвоји План запошљавања дјеце погинулих бораца и обезбиједи непоходна средства за његову реализацију како би, у року не дужем од двије године, проблем запошљавања дјеце погинулих бораца био трајно ријешен.
4. Народна скупштина Републике Српске позива Владу Републике Српске да пронађе рјешења која ће на праведан начин регулисати статус војника на одслужењу војног

рока у Одбрамбено - отаџбинском рату и да валоризује њихов допринос одбрани српског народа и стварању Републике Српске.

5. Народна скупштина Републике Српске позива Владу Републике Српске да настави са реализацијом 10. закључка Народне скупштине Републике Српске од 17. априла 2015. године;
6. Народна скупштина Републике Српске тражи од Владе Републике Српске да кроз измјене закона из области социјалне заштите омогући борачким категоријама кориштење права из социјалне заштите у приоритету и под повољним условима.

**НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE**

ОДБОР ЗА БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ
ODBOR ZA BORAČKO-INVALIDSKU ZAŠTITU

7. Народна скупштина Република Српске сматра да иницијатива Удружења грађана „Ветерани Републике Српске“ треба да буде један од амандмана на Устав Републике Српске по којем би борци уживали посебну заштиту у складу са законом.
8. Народна скупштина Републике Српске позива Владу Републике Српске да преко републичких институција и заједничких институција Босне и Херцеговине изнађе организациона и друга рјешења по питању тражења и идентификације несталих бораца и цивила како би се тај процес коначно окончао.
9. Народна скупштина Републике Српске тражи од Владе Републике Српске да у оквиру Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражења несталих лица формира стручну комисију која ће се бавити одбраном истине о Одбрамбено - отаџбинском рату Републике Српске и позива све институције Републике Српске и организације проистекле из Одбрамбено - отаџбинског рата да све своје активности константно усмјеравају ка одбрани истине о Одбрамбено - отаџбинском рату.

ПРЕДСЈЕДНИК ОДБОРА

Маринко Драгишић